

TELEGRAFUL ROMÂN.

Spore Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhia pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondentele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuliile nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6215 Scol.

CONCURS.

Prin această se publică concurs la următoarele stipendii, ce sunt a se conferi din fondurile archidieceșane pe anul școlar 1895/6:

1. Din fundațiunea „Francisc Iosefină” trei stipendii de câte 60 fl. pentru elevii școlilor medii.

2. Din fundațiunea „Cologea” două stipendii de câte 60 fl. pentru elevii de școlile medii.

Aspiranții la aceste stipendii au să-și așternă suplica la Consistoriul archidieceșan până la 1 Octombrie a. c., instruite pe lângă următoarele documente:

a) atestat dela oficiul parochial al comunei, cărei aparțin, că sunt români greco-orientali;

b) un făcut în anul școlar din urmă;

c) atestat medical despre starea sănătății;

d) atestat dela primăria comunală despre pozițiunea socială și starea materială a părinților lor, și

e) eventual și alte atestate recomandătoare.

Suplicații au să arate în suplicele lor și institutul de învățământ, la care își fac sau vor să-și facă studiile

Sibiu, din ședința senatului școlar, ținută la 7 Septembrie 1895.

Consistoriul archidieceșan.

La însărcinarea Escelenției Sale dlui arhiepiscop și metropolit,

Zacharia Boiu, Dr. E. Cristea,
asesor cons. secretariu.

Epitrafirul și eșarpa.

(Tr.) Aprópe optspredece vécuri s'au strecurat în invălmășagul fără de sfârșit al vremurilor, de când Români, locuitori băștinași ai acestor mănăstiri, locuri binecuvântate de Atotputernicul D-șeu, și-au continuat progre-

sul generațiilor lor nobile încheind legătura „sfântă” dintre bărbat și femeie înaintea preotului.

Aprópe optspredece vécuri s'au succedat unul pe altul încărcați de trađițiuni pline de necazuri și suferințe, de când strămoșii noștri au format cu latele lor spate bulevardul de tristă amintire al popórelor barbare, cari năvăliau asupra lor fără nici o milă. Nici Goții, nici Ostrogoții, nici Avarii, nici Longobarđii n'au putut scóte din Români și Românce credința în D-șeu și ibierica nestrămutată cătra biserică lor. Prin mușterea și pădurile Carpaților, unde se retrăgeau ei de frica năvălitorilor, tot se gășia câte un servitor al lui Dumneșeu, înaintea căruia feciorii și fecióra își jurau credința neschimbată unul altuia până la mormânt.

Aprópe optspredece vécuri sunt de atunci, de când antecesorii noștri au început să inaugureze „divinul și neprețuitul obicei”, ca epitrafirul preotului și ortodocs greco-oriental să fie simbolul neschimbat pentru toate timpurile, că Români și Românce și-au jurat înaintea altarului unul altuia viața credincioșă, până va vrea Dumneșeu să-i lase vii pe acest pământ.

Dar ce să-i faci; vremurile au fost și sunt totdeuna schimbăcioșe.

Cu ziua de astăzi începând noi Români greco orientali, urmași ai demnilor noștri strămoși, ca cetățeni ai ai statului trebuie să ne supunem și să împlinim înainte de a ajunge la sfântul altar alte legi nouă, cari cu ziua de astăzi intră în putere de drept. Înainte de cășătoria sfântă bisericăscă ori și care mire și ori și care mireșă sunt obligați să încheie după lege așa numita cășatorie civilă înaintea funcționarului de stat. În ordinațiunea sa ministrul de resort a đis: „Funcționarul statului (care are să execute cășătoria civilă) este obligat, să se presente încins cu o eșarpă

în colorile naționale și într'un costum cât se póte de potrivit, dacă e cu puțință în costum „Attila” și să aibă în vedere, ca încheierea cășătoriei să se facă cu solemnitatea correspundătoare și cu serioșitatea potrivită cu însemnătatea ei”.

După aprópe opt spre deuce vécuri feciorii și fetele române, bărbai și femeile române au datorința impusă de lege, să și jure credința unul altuia, când vreau să se ia în cășatorie, mai întâi și mai întâi înaintea funcționarului de stat încins cu eșarpă, și numai după aceea, și numai dacă vreau, să repete acest jurământ și înaintea preotului îmbrăcat cu puterea supranaturală a epitrafirului.

Legea e lege; de aceea indemnăm pe toți creștinii noștri greco-orientali să se supună și să împlinescă formele prescise de ea.

După ce a încheiat însă cășătoria civilă, conjurăm pe toți credincioșii greco orientali să alerge fără întârđiere și cu grabire înaintea preotului ortodocs. Aici, înaintea epitrafirului și înaintea altariului lui D-șeu cel mare și puternic, să încheie ei legătura „sfântă” între sine și între antecesorii lor din cele aprópe opt spre deuce vécuri. Aici, înaintea epitrafirului, mirele și mireșă să aducă votul lor de credință reciprocă, jurând solemn, că după ce își vor împlini datorințele impuse de legile statului, și le vor împlini în totă viața lor celelalte datorințe impuse înimei lor de biserică ortodocsă a moșilor și strămoșilor lor. Da, feciori și fete, bărbai și femei, cari aveți fericirea să aparțineți „genuinei” biserică greco-orientale române, dați doveđi și în viitor, că sciiți să fiți buni cetățeni ai statului, dar sciiți în același timp să probați, că efectul unui obicei sfânt și dđeesc, care durează de aprópe optsprezece vécuri, nu se pierde nici în alte 30 de vécuri, viitoare.

Dați doveđi, că ca urmatori demni ai strămoșilor voștri, „inimile voștre” le deschideți înaintea altariului și le

legați una cu alta în firma convingere, că veți alerga totdeuna la preoții voștri, pe cari îi veți iubi și respecta ca pe susținătorii obiceiurilor bune și sfinte!

Vai și amar de capul acelei oi rătăcite, care după-ce a încheiat cășătoria civilă, nu se va grăbi cu pași repeđi să-și întărească inima și credința prin cășătoria religioșă.

Er voi, preoților, apostoli și propagatori ai tradițiunilor strămoșesci, începând cu ziua de astăzi împliniți-vé duplu datorințele cătra parohieni: Nu întârđiați a rindele cătra misionari: Nu întârđiați ce au încheiat cășătoria civilă, valórea strămoșiască a cășătoriei bisericăscă.

Arătați credincioșilor voștri și lumii, că precum a stat sus și tare puterea epitrafirului în restimp de aprópe optspredece vécuri, așa și în viitor secoli preste secoli numai aceea cășatorie va fi binecuvântată de atotputernicul D-șeu, care să va încheie și înaintea altariului biserică strămoșescă române greco-orientale.

D-șeu să Vă ajute la toți.

Revista politică.

În Joia trecută, 26 Sept. n. s'a început activitatea corpurilor legiuitoare din statul nostru, s'au ținut primele ședințe atât în casa deputaților, cât și în casa magnaților. Prim ministrul Bánffy a propus deputaților, ca să se țină proșima ședință, cum a fost ieri, Luni (30 Sept), ca să aibă ei timp de trei zile să studieze cestiuile, pentru-că în această ședință vor veni la ordinea zilei proiectele cunoscute de lege: Despre liberul exercițiu al Religiei și despre religia israelită.

„Pester Lloyd” prea mărind guvernul și pe prim-ministrul Bánffy din incidentul deschiderii corpurilor

FOIȚA

Irigațiunile în prosperitatea agriculturii.

Nimic nu póte fi mai interesant în lume ca observațiunea desvoltărilor succesive a unei plante, din momentul când germele începe a se nutri din materia de rezervă conținută în séménță, până la ultima fază a maturității, adecă până în momentul formării fructelor, speranța rasei sale. Dacă cercetăm în mod minușios viața unei plante, putem observa, în prima linie, că ea ca să pótă trece prin toate fazele vieții, are trebuintă mare de apă. Apa jócă un rol mare în vegetațiunea plantelor. În adevér, germinațiunea își ia începutul prin absorbirea apei care disolvă materiile de rezervă din séménță, le modifică și le oferă embrionului ca nutrimet. Urmând cu absorbirea, invélisul se îmbibă, în cele din urmă crapă, înlesnind pătrunderea în afară a tigelei cu cotiledonul, care, îndreptându-se în sus, tind a forma viitorul trunchiu cu ramuri și frunze, ér pe de altă parte, de rădăpt se iveșe rădiculele care vor forma rădicinele plantei

cu peri absorbânți (tricumi), guri de nutrițiune. Tinéra plantă care la început se nutre din materia de rezervă conținută în séménță, se sileșe acum a și agonisi singură nutrimetul trebuincios. În cazul acesta ca și mai înainte apa realizază o condițiune capitală, jócă un rol considerabil în nutrițiunea ei. Apa serveșe ca vehicul, aducând cu sine alimentele din părțile mai depărtate în spre tricomi rădicinilor, le disolvă și le trece prin imbiabațiune în pereții celulelor, apoi prin puterea capilarității sunt transportate în diferitele părți ale plantei la foile cele mai estreme.

Fără să pėtrundem în descrierea acestor fenomene, trebuesc stabilit, că apa, care serveșe ca mijloc de disolvare și transport serurilor și corpurilor organice, contribuie încă la formarea substanțelor organice dând plantelor prin descompunerea sa oxygenul și hidrogenul necesar, întreține corporațiunea ori transpirațiunea lor.

Cunoștința acestor fapte misterioșe este întinsă, dar al cărei studiu pare a fi până în zilele noastre încă necomplet. Un număr mare de ómeni ai sciinței, ca: Pasteur, Ville, Dumas, Chevreul, Barral, Payen, Marié, Davy, Corinwinder, Hervé, Mangon etc., continuă descoperirile începute de Buffon și Lavoisier,

pentru a scóte agricultura din starea de inapóere călăușită naturală obiceiurilor tradiționale.

Acești naturaliști constatară că planta ca și animalul nu pot trăi fără de apă. Ea trebuie a-i satisfice poșta începând din prima fază a aparițiunei până la ultima a nutrițiunei.

Plantele găsesc apa trebuincioșă vieții în stratal arabil ce le încunjóră rădicinele. Aci se aprovizionază prin două cai diferite: condensatiunea vaporilor din atmosferă în plóie, róuă, și prin absorbițiunea invizibilă a umidității din aer sau din subsol. Acest îndoit mod de aprovizionare satisfice cerințele plantei fie ca mijloc de nutrițiune ori transpirațiuni. Însé acéșta o putem admite numai în anumite circumstanțe. Așa, în țările unde pământul este puțin cultivat având și o climă umedă, acolo, đic, umiditatea aprovizionată prin cele două cai póte fi îndestulătoare; nu însă același lucru va fi pentru țările bántuute adesea de secete îndelungate și acolo, unde agricultura forméză unica avuție națională: în acest din urmă cas suntem datorii să asigurăm plantelor o nutrițiune mai energică prin mijlocul udăturilor succesive. Aceste udături sunt cu atât mai necesare, cu cât solul este mai puțin umed, cu atât mai utilă, cu cât plantele au foile mai

largi, ori cu atât mai active, dacă clima va fi mai caldă, secetele mai adesea, cum se întâmplă și la noi în țară, scrie „Jurnalul soc. centr. agricole.”

Rolul apei odată cunoscut, rămáne ca să realizăm folóșele produse prin ea și prin mijlócele de a o putea utiliza. Avem la noi în țară destule ape pe care le putem folosi mai ales atunci, când din cauza secetilor plantele se vesteșesc, se usucă și pier. În primul rang liveșile trebuie să utilizeze cât mai mult apele noastre, pe care le posedăm în abundență, căci am admis că ele jócă rolul cel mai mare în avuția țerei.

Să studiem lucrurile puțin mai adânc și vom constata, cumcă noi români, din cauza lipsei de nutrimet, stăm réu de tot cu producțiunea animalelor, de aceea tenurile țerei noastre încep a sérăci treptat și ca consecință fatală recoltele devin din ce în ce mai puțin abundente.

Agricultura noastră este încă fără putere de a veni în ajutorul larg și economic la trebuințele populațiunei.

Observați bine, na găsesc în fața unei stări critice, réul este destul de mare, însă nu póte fi fără remediu.

Mijlocul cel mai eficace de a cresce avuția națională depinde mult dela ameliora-

legiuitoare scrie între altele: „Când a ajuns baronul Bánffy în fruntea afaacerilor, sufla viforul revoluțiunii printru naționalități, chiar și sașii, cari erau în tabăra guvernului, numai cu greu au fost reținuți. Și astăzi? În lupta naționalistă s'a suflat de odată pentru retragere și lu mei întregi i s'o pare, ca și cum s'ar întinde cel puțin o punte îngustă pentru înțelegerea d'între aderenții ortodocși ai ideii de stat ungiuresc și d'între luptătorii unor drepturi, cum s'ar dice, separate ale naționalităților. Invidioși și răutăcioși vor dice: Sors bona nihil aliud, însă și a folosi șansele favorabile pentru un interes mai înalt încă e un mare merit. Invidioși magiari și români n'au trebuit să se și mai spargă capul, cum s'ar putea micșora meritul baronului Bánffy pentru grațierea agitatorilor români și pentru desarmarea mâniei lor inimice ungiurilor. Meritul lui nu e mai nelsemnat nici în cazul acela, când el observând esența acestor agitații, a făcut experiența, că acestea atârnă în totdeauna dela natura relațiilor, în cari stăm noi cu compatrioții corespondenți din străinătate. Odată au mănăto și Sârbi nostri și cei din Croația nu mai puțin amestecat, cum au mănăto și Români nostri în anii din urmă; dar abia ne-am pus pe un picior de prietenie cu principatul și mai târziu regatul Sârbiei, și sârbi nostri au început să cânte într'un alt ton și grămăjora malconțenților scădu din ce în ce mai tare. Sau de când au devenit așa teribili și slovaci nostri? Numai de atunci, de când demagogia cehilor tineri a bănuț în noi și în dualism o pedeca pentru realizarea planurilor lor înalte și îndepărtate. Sașii nostri din Transilvania după crearea triplei alianțe nu s'au mai putut răbda mult timp în opoziție și români nostri au devenit cu atât mai s'elbatici și necumpăniți, cu cât s'au ascuțit și s'au înăsprit relațiile noastre cu regatul României și în urma războiului vama. Dacă acum prim-ministrul ungiuresc a nimerit momentul, când România s'a apropiat érași mai prietenească de noi și când mișcarea românescă în patria noastră în mod natural a trebuit să p'erdă din ascuțime și pretențiuni, ca să desarmeze și din partea lui însași agitația prin aceea, că a scormonit ideea de grațiere a agitatorilor, atunci el a lucrat atât de cuminte și de patriotic, încât nu-i s'o p'ote refusa recunoștința cuvenită și din partea ungiurilor“.

Din cele citate aici s'ar părea, că „Pester Lloyd“ trăește în credința, că

deslegarea definitivă a cestiunei românilor din Ungaria depinde nu mai dela relațiile bune sau rele, cari există între Ungaria și România; sau cu alte cuvinte, că e destul, ca magiarii să stea bine cu românii din regat, pentru-ca noi, în situația în care ne găsim astăzi, să fim mulțămiiți și să tăcem mulcom. Aici, i-o spunem țiarului guvernamental verde, că s'o înșală grósnic. Relațiile d'între Ungaria și România, și cauza noastră, a românilor din acest stat, sunt două cesti forte deschilinite, P'ote sta guvernul în cele mai bune relații cu România, dacă nu ni s'o schimbă legea electorală, dacă nu ni s'o dă drepturi egale ca cetățenilor de naționalitate magiară, și dacă nu încetă prigonirile în biserică și în școlă, noi nu vom p'ute fi mulțămiiți. Li recomandăm „Pester Lloyd-ului“ proverbul latin: *Qui bene distinguit, bene docet!*

Tot „Pester Lloyd“ publică următoarea știre: „Congresul studenților români, care s'o țin în Pitești (!? Red.) a adresat Regelui Carol o adresă omagială, în care se face amintire și despre grațierea „martirilor“ daco-români în chipul următor: Noi sperăm cu siguranță, că acest act, pentru care avem să mulțămim iubirei de pace și marelui patriotism al Maieștății Vóstre, constituie numai începutul acelei satisfacții, care trebuie să se dea dorințelor românilor din Ungaria și Transilvania, cari își pretind drepturile lor, și care satisfacție după convingerea noastră li s'o va și da cât mai curând.“ — Tinerii domni (continuă „Pester Lloyd“), cari și-au permis acest pas, vor deveni probabil mai înțelepți, după ce vor ajunge la maturitatea spirituală, care încă le lipsește; exercițiul lor de stil mai că nu va ajunge în mâinile Aceluia, cătră care e adresat. Ieri a evitat Regele Carol într'un mod ostentativ o ovațiune proiectată din partea studenților din Bucuresci. Studenții din Bucuresci adevă au voit éri séră, să aranjeze în onóra Regelui și pentru „martirii“ ungiuresci eliberați un conduct de facile. Regele Carol din România, când a auțit de demonstrația plănuită a renunțat dela intențiunea sa, de a veni în Bucuresci, și s'o hotărî, să rămână de ocamdată în Sinaia. În cercurile tinerimei din Bucuresci a produs această hotărîre a Regelui mare iritațiune, dar partea cea mai mare din presă condamnă mișcarea, care țintese turburarea bunei înțelegeri dintre România și Ungaria. Conductul amintit de facile (torțe) nu s'a ținut fiind interzis de altmîntrelea și din partea poliției“.

Modul, cum tracteză „Pester Lloyd“ pe studenții din România, merită totă desaprobarea. De un lucru foarte greu s'o l'egă țiarul guvernamental, când vrea să pună stavilă unor sentimente atât de naturale. În ce privește peste tot descrierea faptului per longum et latum, noi credem, că e mai mult o scornitură tendențioasă a corespondentului, care s'o cam pricepe la astfel de întortochieri. De altfel e până la evidență constatată, că de fals e informat jurnalul guvernamental din Pesta numai după faptul, că pune congresul studenților, care s'a ținut în anul acesta, în Pitești și nu în Câmpulung!

În ultimul pătrar de secol dela războiul germano-francez încóce, și-au terminat cele mai multe state mari europene organizația armatelor lor pe basa legii generale de recrutare și folosind toate mijlocele tehnice moderne. Numai Rusia nu e încă gata cu această lucrare. Numai eșperiențele războiului contra Turcii au convins administrația militară a Rusiei despre necesitatea unei reforme radicale a armatei. Rusia este din această cauză unica mare putere a Europei, care încă nu și-a terminat procesul său de transformare militară. Sub domnia lui Alecsandru III s'au făcut, ce-i drept, mari încordări, ca să eșecute repede reforma armatei. Totul însă nu s'a putut face în cei 13 ani de domnie; nu s'a putut regula înrolarea în serviciul activ al populației mohamedane din Caucaș și din Rusia ostasiatică, în fine trebuia întărită poziția militară a Rusiei și în Ostul cel mai estrem, unde imperiul țarilor are acum un dușman puternic în statul Japoniei. S'o înțelege, că Rusia lucrăză din răzputeri la reforma armatei. Atâtea înarmări în totă Europa nu sunt semne bune. E tare probabil, că Rusia, care iubesc cu sete războiul, când va fi gata, să și începă. Unde și cu ce scop, sau din ce incident nu s'o p'ote prevedea, viitorul ne o va spune!

Noutăți.

Personal. Escel. Sa I. P. S. Domn arhiep. și metropolit Miron Romanul s'a înapoiat aséră din Doboli-de-jos, protopresbiteratul Treiscaunelor, unde a sfințit biserica cea nouă.

Maiestatea Sa Imp'erală și Regele nostru a trecut în 22 l. c. n. în revistă compania de onóra din Cluș. Această companie aparține regimentului de infanterie Nr. 31, care staționează aici în Sibiu. Cu această ocaziune Maiestatea Sa s'a îndurat preagrațios a exprima următoarele cuvinte: „Acastă

companie de onóra este într'adevăr foarte frumoasă, mi-a făcut o mare plăcere“. Ér în 26 Septembrie, după purtarea regimentului în luptă pe munții Terkös și Agyagostel, Maieștatea Sa a chemat la sine pe dl colonel și comandant al regimentului F. Schoedler și i-a adresat preagrațios următoarele cuvinte: „Eu pot numai să-mi exprim recunoștința Mea cea mai deplină, sunt demne de admirat prestațiunile soldaților; după ce au isprăvit cu marșul, soldații merg încă foarte vioi, chiar și în pas gimnastic. Companiile au învins și suișul pe munte foarte bine“. Fala care rezultă din preafnaltele cuvinte ale Maieștății Sale, privește pe harnicul colonel și comandant al regimentului F. Schoedler pe tot corpul ofițerilor și pe soldații regimentului; ea ne causăză însă și nouă, tuturor românilor, o deosebită și mare bucurie pentru puternic motiv, că partea cea mai mare din soldații reg. 31 sunt Români. Bravo lor!

Invitare. P. o. Dame și Domnișóre române din loc, cari în 21 Septembrie n. când s'a ținut conferința pentru „masa studenților“ au fost împedecate să ia parte sau din greșelă nu s'au indus în lista celor invitate, sunt rugate, ca să binevoiescă a avisa până Duminică în 6 Octobrie n. presiul comitetului reuniunii femeilor române, dacă voesc să participe la conducerea mesei studenților.

Reuniunea femeilor române din Sibiu și-a ținut în Duminica trecută la 4 ore p. m. adunarea generală. Presidenta reuniunii, dómna Maria Cosma, a deschis ședința cu câte-va cuvinte căldurose și bine precizate. Din raportul Comitetului cetit de secretarul, Nicolae Șuluț, se vede că nouele statute ale reuniunii votate în anul 1893 sunt întărite de ministeriu și că conform acestor statute sfera de activitate a reuniunii s'a mărit. Se constată cu mulțămire progresul școlii reuniunii dovedit și cu ocaziunea esamenelor publice dela finea anului trecut școlar. Reuniunea are astăzi 215 membrii: d'între cari 4 onorari, 4 fundatori, 20 pe viață, 92 ordinar și 95 ajutatori.

Adunarea și-a exprimat prin sculare condolențele sale pentru trecerea din viață a membrului ajutător, Gavriil Manu, avocat în Dej. Adunarea a dat expresie mulțămirei sale față cu institutul de credit și economii „Albina“, pentru binevoitorul ajutor de 300 fl. Pentru conducerea economică a „mesei studenților“ înființată de institutul „Albina“, Presidenta reuniunii a convocat la timpul său o întrunire, la care s'a prezentat un număr frumos de dómne și d-șóre, cari au luat cu plăcere asupra-le nobilul angajament, pentru care au fost invitate.

Mai pe urmă adunarea a primit proiectul de buget pentru 1996 cetit de casarul reuniunii, Dominic Raț și au însărcinat cu verificarea protocolului adunării pe dómna Letiția Bologa, D-șóra Lucreția Popescu și pe Dr. N. Vecerde. În fine presidenta reuniunii, dómna Maria Cosma, a

rea raselor de animale, prin urmare prin ameliorarea și întinderea pășunelor și livezilor irigate. Vom întinde treptat livezile irigate, vom asigura populațiunii noastre un viitor mai fericit. Pe această cale producțiunea animală va lua un sbor mai puternic, familiile muncitoare vor găsi un adăpost mai îndestulitor, ér prosperitatea agriculturii va fi mai bine realizată.

Dacă o proprietate are pe densa, pe lângă alte ameliorațiuni și instalațiuni de irigare, arendarea ca și vinderea ei se va face cu sume mai remunerătoare; chiar clima locală se moderéză sub influența irigațiunilor Pretutindenea unde arta irigațiunilor a luat o desvoltare mai mare, se găesc acolo nutrețuri multe, animale frumoșe și bine întreținute, pământurile sunt mai fertile, ér agricultura mai înaintată. S'o fim dar siguri că agricultura țerei noastre va găsi în practica irigațiunilor un amic care o va conduce spre un progres realizabil. D. S. P. Radianu, directorul țiarului societății centrale agricole, în Nr. din 13 August 1894, vorbind de îmbunătățirea agriculturii, învederéză că prin crisa ce străbătem șuotem silii chiar s'o variam și se perfecționăm cultura, ér ministerul de agricultură este dator pe cale admi-

nistrativă de a pune pe cultivatori în puțință să facă cultură ameliorată; luând pentru această ca. exemplu pe vecina noastră Austro Ungaria care, în acest chip, a transformat repede agricultura Bucovinei, Bosniei și Herțegovinei. D-sa insistă mult la introducerea treptat și în mic a irigațiunilor — luând și aici de basă sistemul austro-ungar — m'arginindu-ne însă deocamdată numai la producerea nutrețurilor de care țara noastră suferă astăzi, pentru întreținerea și ameliorarea animalelor domestice atât de folositoare agriculturii. În cestiunea irigațiunilor d-sa se exprimă în modul acesta:

„Agricultura noastră are nevoie să fie ajutată. Avem ape care se perd. Pentru moment n'avem nevoie să înzestram țara cu sisteme de irigațiuni complicate s. e. cum sunt cele din nordul Italiei, ne aparține numai să găsim mijlocul prin care să adoptăm în modul cel mai folositor irigațiunile potrivite cu regimul apelor și cu nevoile țerei. Deocamdată să m'arginim irigațiunile numai la producerea nutrețurilor, dând exemple de terenuri irigate pe întindere de 15—20 hectare pe domeniile Statului. Așa a făcut Unguria și ați Ungaria are mai mult ca 600 mii jugere catastrate irigate. Sistemele mari

de irigațiuni, cari ne ar costa cât și drumurile de fer, trebuie înălțurate. În toate regiunile țerei noastre există preparate elementele creațiunii irigațiunilor lesne și economice, care așteptă numai sufarea inteligenței ministerului de agricultură.

„Agricultura de munte și de câmpie, industria, s'ănătatea publică sunt întesute la creațiunea irigațiunilor. Ne facem datoria să atragem băgarea de samă a celor în drept.

„Susținerea acestei cauze, care este chiar a patriei, ne va aduce cultura ameliorată; ea preocupă lumea politică și economică a țerei noastre“.

Deci, constatăm încă odată mai mult, că prin introducerea acestor ameliorațiuni vom merge spre un sfârșit mai fericit. Ar fi de dorit să se ia și la noi m'asuri serioșe în această privință. S'o utilizăm isvórele ce se nasc prin livezi sau riurile și riulețele ce străbat proprietățile noastre. S'o încercăm și vom vedea, că rezultatele sunt bune de tot dar, ni s'ar putea reproșa că lipsa de bani ține progresul pe loc.

Este adevărat. „Lipsa banului paralizează inițiativa, ér lipsa inițiativei face banul nefolositor“ dicea dl Vidalin, un agronom francez.

Ori-ce început este greu. Însă Statul care se ocupă de interesele generale ale țerei este dator să stimuleze inițiativa privată stabilind irigațiuni model pe proprietățile sale în mic și treptat: cu ocaziunea această se vor găsi mulți imitatori, doritori de binele lor propriu. În privința această dl Radianu se pronunță:

„Credința noastră sta în stabilirea irigațiunilor după sistemul austro-ungar:

1. Ministerul de agricultură stabilește irigațiuni model pe proprietățile sale pe întinderi mici, 5—10 hectare;

2. Prin inginerii săi face planuri particularilor doritori să creeze irigațiuni pe proprietățile lor“.

Acest procedeu este unicul mai sigur de a reuși, mai ales că țara noastră se găsesce aprópe în aceleași condițiuni ca climă și teren cu Austro-Ungaria.

Cunoscându se dar importanța irigațiunilor pentru agricultură, rămâne numai să facem ca faptele să devină în adevăr pipăite, asigurând agriculturii noastre un viitor salutar.

Vom căuta să vorbim asupra irigațiunilor fiind atât de necesare în prosperitatea agriculturii.

(„Timpul“).

Nr. 495.

[174] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școlile din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs în „Telegraful Român” cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. Hașfalău, cu salariu anual de 300 fl. v. a. Și anume din casa bisericească 100 fl. prin repartițiune 200 fl. v. a. pe lângă cuartir și lemne.

2. Șard, cu salariu anual de 300 fl. v. a. Și anume: folosirea unui pământ cu 100 fl., din casa bisericească 50 fl., din viptuale 20 fl., prin repartițiune 100 fl. și lemne în preț de 30 fl. pe lângă cuartir gratuit în edificiul școlii.

3. Hetur, cu salariu anual de 300 fl. v. a. Și anume: în bani 100 fl., folosirea de 5 jugere de pământ cu 200 fl. v. a. pe lângă cuartir și lemne trebuincioase de foc.

Dela concurenți se recere să fie pedagogi absolvenți cu atestat de calificățiune.

Competenții au ași așterne suplcele lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tracului Sighișorei, în conțelegere cu comitetetele parohiale concernente.

Sighișóra, 4 Septembre 1895.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter.

Doctorul Beu

[175]

locuesce

1-1

Târgu lăinii (Poschen Gasse) Nr. 1.

Chiar acum au apărut și se pot procura:

PREDICI PENTRU DUMINECI

de celebrul orator, în Domnul adormitul

IUSTIN POPFIU.

Tomul I.

Acest tom constă din 32 côle tipariu 8° mare și conține 48 predice pe 39 Dumineci.

Prețul unui exemplar cu porto francat e numai **2 fl. 35 cr.**

Comandele sunt a se adresa la:

Tipografia „Aurora” A. Todoran

Gherla. — Szamosujvár.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vândare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat . . .	fl. 15 —
Chiriadromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat . . .	12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin . . .	18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. . .	20.—
Octoich mic, neleg. fl. —60 cr. leg. . .	—75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat . . .	—75
Proscomidia altariului . . .	—25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. . .	10 —
Rânduiala la sfințirea bisericelor . . .	2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat . . .	25.—

II. Cărți școlare.

Abcdar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. . .	—24
Abcdar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat . . .	—25
Abcdar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. . .	—25
Abcdar magiar-român, de N. Putnokny leg. . .	—20
Aritmetica, de P. Dima . . .	—32
Abcdar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = . . .	—45
Aritmetica după Lurz . . .	—20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = . . .	—35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg. . .	—40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. . .	—30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată . . .	—70
Catechism de M. Toma . . .	—30
Catechism bogat . . .	—50
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă . . .	—15
Comput de Ioan Popescu . . .	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă . . .	2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă . . .	3.—
Conducător la Abcdar de I. Popescu . . .	—10
Culegere de cântecenaționale . . .	—25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnokny partea I. = 70 II. = . . .	1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii . . .	—12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a . . .	—20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. . .	—20
Chemia elementară de Vlaicu . . .	—80
Chemia anorganică de Filipescu . . .	—80
Drepturile și datorințele civile . . .	—20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu . . .	—30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu . . .	—30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu . . .	—30
Elemente de Fisică de I. Dariu . . .	—30
Fisica de Făgărășan . . .	—40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = . . .	—24
Geografia pentru școl. școlare de I. Dariu leg. . .	—35
Geografia pentru școl. școlare de Moldovan & Făgărășan . . .	—30

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I. . .	fl. 1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. . .	—50
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bârsan II. . .	1.—
Gramatica română de I. Dariu . . .	—25
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnokny . . .	1.—
Istoria biblică pentru școl. școlare . . .	—30
Istoria biblică pentru școlile medii . . .	—55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. . .	3.—
Istoria bisericășcă ptru școl. școlare . . .	—35
Istoria bisericășcă pentru școlile medii I. II. . .	1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop . . .	—25
Istoria Ungariei de S. Moldovan . . .	—26
Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș . . .	—80
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș . . .	1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = . . .	—60
Istoria literaturii române de Lazariu . . .	1.—
Legendar român de V. Petri . . .	—50
Legendar magiar român de N. Putnokny . . .	—30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă . . .	—40
Mărturisirea ortodocșă . . .	1.20
Pastorală veche . . .	1.—
Pastorală nouă . . .	1.50
Pomăritul de D. Comșa . . .	1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu . . .	1.—
Psichologia empirică de I. Popescu . . .	2.—
Teologia dogmatică . . .	1.—
Teologia morală . . .	1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnokny . . .	—70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea . . .	fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale . . .	1.—
Enchiridion sau carte manulă de canone . . .	4.—
Invățătorul și poporul de Marienescu . . .	—50
Polemia contra Heliad . . .	—50
Calendarul pe anul 1895 . . .	—30
Scrisori apologetice . . .	—50
Sunete și resunete de Z. Boiu . . .	—50
Scrierea sf. Ioan gură de aur . . .	—50
Vocabular român german . . .	—70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja . . .	1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja . . .	—65
Antologie română de Manliu . . .	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan . . .	—20
Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea școlară . . .	—10
Codicele de Mateiu Voilean . . .	—80
Colinde de A. Marienescu . . .	1.10
Compas românesc de P. Petrescu Cuvântări funebreale de Z. Boiu . . .	1.50
Crestomația română de I. Manliu . . .	1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu . . .	2.—
Descănțele populare de Marian . . .	2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu . . .	2.50

Doine și strigături de St. Muntean . . .	fl. —.12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariș . . .	—80
În memoria lui G. Bariș peșii de G. Joandrea . . .	—20
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span . . .	1 —
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau . . .	—50
Leexiconul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca . . .	1.—
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu . . .	—25
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan . . .	—20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju . . .	—25
Poesii de Andreiu Murășan . . .	1.50
Poetica română de I. Manliu . . .	1.75
Povesici ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V . . .	1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu . . .	—75
Retorica și stilistica de I. Manliu . . .	2.—
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi . . .	—15
Studii diu economia națională de P. Petrescu . . .	—40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu . . .	—45
Stupăritul de C. Dimian . . .	—80
Vechia metropolie de N. Popea . . .	1.50
Protocolele sinodale dela 1864—1893 tôte laolaltă . . .	19.—
Protocolele congresuale dela 1868—1891 tôte laolaltă . . .	7.60
Statut organic . . .	—25
Regulament pentru parohii . . .	—10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului . . .	—10
Regulament pentru procedura matrimonială . . .	—20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian . . .	—10
Regulament pentru afaceri interne congresuale . . .	—20

IV. Tipărituri.

Budget cōla . . .	—03
Catalog de clasă cōla . . .	—02
Catalog de clasă broș. din 10 cōle . . .	—30
Catalog de clasă broș. din 15 cōle . . .	—45
Catalog de clasă broș. din 20 cōle . . .	—55
Carte de evidență cōla . . .	—03
Carte de evidență leg. din 30 cōle . . .	1.80
Carte de evidență leg. din 40 cōle . . .	2.10
Chronica școlară leg. . .	1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla . . .	—02
Conspecte protopopesci, pentru noucun. . .	—05
Conspect despre comunele matre și filie cōla . . .	—03
Conspect despre visitarea școlilor cōla . . .	—03
Conspecte de catechisația cōla . . .	—03
Conspecte școlare inv. (date statistice cōla . . .	—06
Conspecte prot. I. II. III cōla . . .	—06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare cōla . . .	—02

Contul capitalelor active cōla . . .	fl. —.03
Estrase din protocolul botezaților, cununaților și morților esempl. . .	—01
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle . . .	1.50
Inventare pentru averea bisericelor . . .	—10
Jurnal de casă cōla . . .	—03
Jurnal de casă leg. 25 coli . . .	165
Jurnal de casă leg. 30 coli . . .	1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl. . .	—01
Protocolul bunei invoiri cōla . . .	—06
Protocolul bunei invoiri leg. din 50 cōle . . .	4.—
Protocolul parochial cōla . . .	—06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle . . .	4.50
Protocolul botezaților cōla . . .	—06
Protocolul botezaților I. din 50 c. . .	4.50
Protocolul cununaților cōla . . .	—06
Protocolul cununaților I. din 50 c. . .	4.50
Protocolul morților cōla . . .	—06
Protocolul morților leg. din 50 c. . .	4.50
Protocol de esibite cōla . . .	—03
Protocol de esibite I. din 30 cōle . . .	1.80
Protocol de esibite I. din 50 cōle . . .	2.50
Prot. de clasificățiune cōla . . .	—02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c. . .	1.50
Specificațiuni pentru noa cununați cōla . . .	—05
Testimonii școlare esempl. . .	—02
Testimonii de religie . . .	—02

V. Icoane.

Icōna înmormentării domnului pe pânză . . .	fl. 2.50
Icōna înmormentării domnului pe hârtie . . .	—50
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie . . .	—30
Icōna Evangeliștilor pe hârtie . . .	—50
Portret Șaguna . . .	1.—
Portret Gozsdu . . .	1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 . . .	—70
Libele de comput à 1 cr. 100 . . .	—70
Libele de dictando à 1 cr. 100 . . .	—70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu . . .	—15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și . . .	—45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata . . .	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. mii de cōle . . .	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl. . . .	
Pene de scris dela 50 cr. până la 1 fl. 20 cutie constătatōre din 144 bucăți . . .	
Tăblițe de pētră bucata 7, 10, 12 și 15 cu bucata . . .	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri fōrte moderate . . .	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata . . .	
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Cercele, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă . . .	
Calemare, Liniale, hârtie pentru stelagiu, Albume, Blocuri, Tinte de desam; totfelul de negrăla, tôte acestea cu prețuri fōrte moderate . . .	